

Internasyunal a Tribunal ti Umili: Panangpasungbat kadagiti krimen ti gubat laban iti umili a Pilipino

INTERNATIONAL
PEOPLES TRIBUNAL

Nairuar daytoy a saludsod-sungbat tapno ipalawag dagiti kangrunaan na natakwatan, ebidensya ken dagiti proseso ti Internasyunal a Tribunal ti Umili Laban kadagiti Krimen ti Gubat iti Pilipinas. Ti tribunal ket nagtaripnong idi Mayo 2024 iti Brussels, Belgium tapno sungbatan dagiti seryoso a pammabasol kadagiti krimen ti gubat (*war crimes*) ken panaglabsing iti internasyunal a makatao a (*international humanitarian law* wenno IHL) a napasamak iti Pilipinas. Dagiti sumagannad a saludsod ken sungbat ket agpangpanggep a mangted ti nalawag ken ababa a panangilanad kadagiti konklusyon ti *tribunal* ken ti konteksto ti panggeddeng daytoy.

Anya ti Internasyunal a Tribunal ti Umili (International People's Tribunal, IPT) Laban kadagiti Krimen ti Gubat iti Pilipinas?

Ti IPT ket maysa a *tribunal* nga agpangpanggep a sungbatan dagiti pammabasol ti krimen iti gubat ken panaglabsing iti IHL iti Pilipinas. Daytoy ket nagtaripnong idi Mayo 17-18, 2024, idia Brussels, Belgium, tapno iruar dagiti natakwatan ken kongklusyon daytoy.

Siasino dagiti akusado iti daytoy a *tribunal*?

Dagiti akusado ket da Presidente Ferdinand Romualdez Marcos Jr, dati a Presidente Rodrigo Roa Duterte, ti Gubyerno ti Republika ti Pilipinas, Presidente Joseph R. Biden, ken ti Gubyerno ti United States.

Anya dagiti pammabasol laban kadagiti akusado?

Ti sumagmamano kadagiti pammabasol ket:

- Pammapatay ken masaker kadagiti sibilyan.
- Panagdukot, panagparigat ken dadduma pay a naulpit, saan a makatao ken manangidadanes a panagtrato.
- Panag-atake laban kadagiti sibilyan ken dagiti alikamen ti sibilyan.
- Inkapilitan a panagpapanaw kadagiti sibilyan.
- Dagiti tignay wenno pangta ti kinaranggas nga agpangpanggep nga agimula ti buteng iti sibilyan a populasyon.
- Pananglapped iti makatao a tulong (*humanitarian aid*).
- Panangaramat kadagiti wagas ken pamuspusan ti gubat nga awan pilipienna, panangitunda ti nalabes a perdisyon wenno saan a kasapulan a panagsagaba, wenno panangipaay ti nasaknap, naunday ken nakaro a dadael iti aglawlaw.

Anya a klase dagiti ebidensya ti naisango iti *tribunal*?

Kabilang kadagiti naisango nga ebidensya ket:

- Dagiti oral a testimonya: Dinengngeg ti tribunal ti testimonya manipud iti 15 saksi, walo kadagitoy ket personal a testimonya bayat a pito ket babaen ti panangisalaysay iti porma a bidyo. Sangapulo ket maysa kadakuada ket dagiti biktima wenno kapamilya wenno kadwa dagiti biktima, bayat nga uppat ket dagiti eksperto wenno *resource person*.
- Dagiti testimonya dagiti biktima ken dagiti kapamilya da: Dinengngeg dagiti testimonya dagiti nakalasad a biktima ken dagiti kapamilya da a naapektaran ti kinaranggas a nagilanad kadagiti *first-hand report* kadagiti nadangkok a naaramid kadakuada.
- Dagiti testimonya dagiti eksperto ken resource person: Kabilang ditoy dagiti testimonya ti sumagmamano a propesyonal a nangted ti konteksto ken panagamiris kadagiti panaglabsing kadagiti karbengan-*tao* ken IHL iti Pilipinas, batay kadagiti panagadal ken panagsukimat da.
- Dagiti naisurat nga ebidensya: Kabilang ditoy dagiti *affidavit*, nakasurat a pablaak, dagiti surat ken dadduma pay a dokumento nga aglalalon kadagiti salaysay dagiti biktima ken saksi.
- Dagiti publikasyon ken ulat: Nadumaduma nga ulat, publikasyon ken resolusyon a naisinumite iti tribunal tapno suportaran dagiti pambasol ken mangted ti nalawlaw a konteksto ti sitwasyon iti Pilipinas.
- Multimedia evidence: Dagiti litrato, *audio* ken *video recording* a naisango tapno suportaran dagiti testimonya ken mangted ti visual ken auditory nga ebidensya dagiti panaglabsing.

Anya dagiti mayor a napaneknekan ti *tribunal*?

Napaneknekan ti tribunal a:

- Ti gubat iti baet ti Guberno ti Republika ti Pilipinas (GRP) ken ti National Democratic Front of the Philippines (NDFP) ket maysa a lehitimo nga armado a labanan iti sidong dagiti internasyunal a batas.
- Ti GRP ken NDFP ket agpada nga obligado nga agtungpal iti IHL ken dagiti linteg iti karbengan-*tao*.

- Dagiti operasyon a kontra-insurhensiya ti GRP ket aggalgalad ti paulit-ulit a panag-atake kadagiti sibilyan, ekstra-hudisyal na pammapatay, awan-pilpilienna a panagbomba, inkapilitan a panagpapanaw ken daduma pay a panaglabsing.
- Ti GRP ket nagiyaramid ti agdadata a pammapatay, kinaranggas iti personal a dignidad, ken awan respeto a panagtrato kadagiti natiliw wenna nasugatan a mannakigubat.
- Dagiti indibidwal ken organisasyon a maatap nga addaan kainaihan iti NDFP ket maus-usig babaen kadagiti panagdukot, pwersado a panagpu-kaw, arbitraryo a panag-aresto ken iti sumagmamano a kaso ket pam-mapatay wenna likidasyon.
- Ti US ket mangmangted ti aglaplapisan a suporta iti GRP babaen ti panangidirihe kadagiti operasyon, panagsanay ken panag-arms kada-kuada iti panangipatungpal ti kampanya a kontra-insurhensiya isu a ka-raman daytoy kadagiti panaglabsing.

Ania ti nagbalin a husga ti *tribunal*?

Ti tribunal ket sangsangkamaysa (*unanimous*) iti husga kadagiti akusa-do a NAGBASOL ITI AMIN A PAMMABASOL ti krimen iti gubat ken pa-naglabsing iti internasyunal a makatao a linteg a nakalanad iti darum (*indictment*).

Anya dagiti sumaruno nga addang kalpasan ti husga?

Ti *tribunal* ket agiruar ti sibubukel a desisyon nga aglalaon kadagiti de-talyado a natakwatan da ken patuloy a subaybayan da ti sitwasyon iti Pilipinas. Dagiti kopya ti husga ket maipatulod kadagiti akusado ken maiwarnak para iti nadumaduma nga internasyunal nga institusyon ken interesado a partido.

Siasino dagiti hurado iti daytoy a *tribunal*?

Ti grupo dagiti hurado ket pakaibilangan da:

- Lennox Hinds** a kangrunaan a hurado. Isuna ket mabigbig nga aboga-do ken propesor ti linteg nga addaan nalawa a kapadasan iti sangalubon-gan a linteg ti karbengan-tao. Ni Hinds ket nakaraman kadagiti adu a nalatak a kaso ken addaan reputasyon ti panangitandudo ti karbengan a

sibil. Nagserbi isuna nga abugado ni Nelson Mandela iti United States ken nagtignay kas abugado ti gubyerno ti South Africa, ti African National Congress ti South Africa, ken ti South West Africa People's Organisation ti Namibia. Isuna ti permanente a mangibagi iti United Nations para iti International Association of Democratic Lawyers. Idi 1998, dinutokan isuna ti UN kas kangrunaan nga abugado a mangibagi kadagiti akusado iti International Criminal Tribunal para iti Rwanda a naakusaran ti he-nosidyo, dagiti krimen laban iti sangkatao-an, ken dadduma pay a ser-yoso a panagbsing iti IHL. Isuna ket maysa kadagiti abugado iti United States a napili ti United Nations tapno makaraman iti grupo dagiti abu-gado ti depensa.

- **Suzanne Adely** a presidente ti National Lawyers Guild (NLG) ken ma-bigbig nga abugado iti tegged ken karbengan-*tao*. Mabigbig isuna a ma-ngitandudo ti karbengan dagiti mangmangged ken para iti hustisia iti gimong.

- **Séverine De Laveleye** a kameng ti parlamento ti Belgium ken eksper-to a propesyunal iti linteg nga addaan bakgrawnd iti internasyunal a lin-teg ken karbengan-*tao*. Isuna ket nakaraman iti nadumaduma nga inter-nasyunal a tribunal ken mabigbig a mangitantandudo kadagiti makatao nga isyu.

- **Julen Arzuaga** a kameng ti parlamento ti gubyerno ti Basque ken abu-gado ti karbengan-*tao* ken aktibista nga addaan pakasaritaan iti panang-salagnib kadagiti karbengan dagiti maidadanes nga umili. Isuna ket ad-daan nabaknang a bakgrawnd iti adbokasiya a ligal ken dokumentasyon ti karbengan-*tao*.

- **Joris Vercammen** a dati a padi ken propesor iti Old Catholic Semi-nary ti University of Utrecht. Iti pannakisilpo na iti Iglesia Filipina Inde-pendiente, sinuportaran ni Vercammen ti saritaan iti kappia iti baet ti GRP ken NDFP ti nasurok dua a dekada. Aktibo isuna kadagiti usapin ti panangitandudo iti karbengan-*tao*.

Insagana ti:

Kawanihan sa Impormasyon

Partido Komunista ng Pilipinas